

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z EDB

Edukacja dla bezpieczeństwa

Typ szkoły	liceum ogólnokształcące
Zakres	dokument ogólnoszkolny
Rok szkolny	2026/2027
Nauczyciel	Andrzej Bartoszek
Zastosowanie: Dokument obowiązuje uczniów liceum realizujących przedmiot EDB zgodnie ze szkolnym planem nauczania. Szczegółowy rozkład treści między klasy ustala nauczyciel w programie i planie wynikowym.	

1. Podstawa i cel dokumentu

Wymagania opracowano na podstawie obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego i technikum, z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu EDB oraz konieczności systematycznego ćwiczenia umiejętności praktycznych. Dokument określa oczekiwane osiągnięcia ucznia, sposoby ich sprawdzania oraz kryteria ustalania ocen klasyfikacyjnych.

Główne obszary kształcenia:

- bezpieczeństwo państwa i obywateli;
- działania ratownicze w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń;
- podstawy pierwszej pomocy;

- edukacja obronna, w tym reagowanie na zagrożenia, cyberbezpieczeństwo i elementy szkolenia strzeleckiego.

2. Ogólne cele kształcenia

- Rozwijanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne, innych osób i wspólnoty.
- Rozpoznawanie zagrożeń oraz dobieranie adekwatnych i bezpiecznych sposobów działania.
- Opanowanie praktycznych umiejętności udzielania pierwszej pomocy, wzywania służb i współdziałania w akcji ratunkowej.
- Poznanie systemu bezpieczeństwa państwa, ochrony ludności, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.
- Kształtowanie odporności psychicznej, przeciwdziałanie panice i rozwijanie zdolności podejmowania decyzji pod presją.
- Rozwijanie kompetencji związanych z cyberbezpieczeństwem, terenoznawstwem, przetrwaniem i bezpiecznym posługiwaniem się sprzętem szkoleniowym.

3. Zasady oceniania

Ocena osiągnięć ucznia jest jawna, systematyczna i oparta na różnorodnych dowodach uczenia się. Szczególne znaczenie mają bezpieczeństwo działania, rozumienie procedur oraz ich praktyczne zastosowanie. Sam brak predyspozycji fizycznych nie może obniżać oceny, jeżeli uczeń zna procedurę, podejmuje próbę i wykonuje czynności w zakresie swoich możliwości.

- Ocenie podlegają: wiedza, umiejętności praktyczne, rozumowanie sytuacyjne, komunikacja, współpraca, samodzielność i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa.
- Uczeń jest informowany o kryteriach zadania przed jego wykonaniem.
- W ćwiczeniach praktycznych pierwszeństwo ma bezpieczeństwo. Świadome naruszenie instrukcji może skutkować przerwaniem ćwiczenia.
- Błąd podczas ćwiczenia jest traktowany jako element uczenia się, o ile uczeń reaguje na informację zwrotną i koryguje działanie.
- Ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie całokształtu osiągnięć, a nie wyłącznie średniej arytmetycznej ocen bieżących.
- Wymagania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z opinią lub orzeczeniem oraz zaleceniami szkolnymi.

4. Formy sprawdzania osiągnięć

Forma	Co może być oceniane
Ćwiczenia praktyczne	RKO i AED, pozycja bezpieczna, tamowanie krwotoków, opatrunki, zadławienie, wezwanie pomocy, reagowanie na alarmy i zagrożenia.
Sprawdziany i testy	Wiadomości oraz zastosowanie procedur w opisanej sytuacji.
Odpowiedzi ustne / analiza przypadku	Rozpoznanie zagrożenia, uzasadnienie decyzji, kolejność działań.
Kartkówki	Bieżące zagadnienia, podstawowe pojęcia, numery alarmowe, algorytmy.
Projekty i zadania zespołowe	Plan ewakuacji, analiza ryzyka, bezpieczeństwo lokalne, cyberbezpieczeństwo, prezentacja rozwiązania.
Aktywność i obserwacja pracy	Przygotowanie do zajęć, współpraca, odpowiedzialność za sprzęt i stosowanie instrukcji.

6. Wymagania szczegółowe według działów

A. Bezpieczeństwo państwa

- identyfikuje i klasyfikuje zagrożenia dla bezpieczeństwa indywidualnego, lokalnego i państwowego;
- opisuje podstawowe elementy systemu bezpieczeństwa i obronności państwa oraz zadania najważniejszych organów władzy;
- charakteryzuje rolę Sił Zbrojnych RP, służb mundurowych, organizacji proobronnych i podmiotów ratowniczych;
- wyjaśnia istotę zarządzania kryzysowego, stanów nadzwyczajnych i ochrony infrastruktury krytycznej;
- rozpoznaje zagrożenia terrorystyczne, cyberprzemoc i cyberzagrożenia oraz wskazuje właściwe reakcje.

B. Ochrona ludności i działania ratownicze

- rozpoznaje zagrożenia naturalne, techniczne i społeczne oraz wskazuje ich możliwe skutki;

- zna zasady zachowania podczas pożaru, powodzi, katastrofy budowlanej, wypadku komunikacyjnego, wycieku gazu, skażenia i odnalezienia niewybuchu;
- rozpoznaje alarmy i sygnały alarmowe, wskazuje drogi ewakuacji oraz przygotowuje się do ewakuacji;
- dobiera podręczny sprzęt gaśniczy do rodzaju pożaru i wyjaśnia bezpieczny sposób jego użycia;
- wyjaśnia zasady ochrony przed skażeniami, promieniowaniem oraz sposoby zabezpieczenia wody i żywności.

C. Pierwsza pomoc

- dba o bezpieczeństwo własne, poszkodowanego i świadków oraz stosuje środki ochrony osobistej;
- ocenia przytomność i oddech, prawidłowo wzywa pomoc i przekazuje dyspozytorowi istotne informacje;
- układa osobę nieprzytomną oddychającą w pozycji bezpiecznej i monitoruje jej stan;
- wykonuje RKO osoby dorosłej na manekinie oraz stosuje AED zgodnie z komunikatami urządzenia;
- udziela pomocy przy zadławieniu, masywnym krwotoku, ranach, urazach kończyn, oparzeniach, wstrząsie, podtopieniu i zatruciu;
- dobiera wyposażenie apteczki i potrafi użyć dostępnych środków improwizowanych;
- wyjaśnia granice własnych kompetencji i przekazuje poszkodowanego służbom.

D. Edukacja obronna

- zna zasady reagowania na zagrożenia związane z działaniami wojennymi oraz ograniczenia organizmu w warunkach przetrwania;
- wskazuje sposoby pozyskiwania i racjonowania wody, przygotowania podręcznego zestawu awaryjnego i wykorzystania środków zwiększających szanse przetrwania;
- rozpoznaje podstawowe zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i militarnym;
- stosuje zasady bezpieczeństwa podczas zajęć z terenoznawstwa i szkolenia strzeleckiego;
- zna podstawowe zasady budowy, składania i rozkładania broni szkoleniowej oraz wykonuje zadania wyłącznie pod nadzorem uprawnionej osoby;
- respektuje bezwzględny zakaz samowolnego posługiwania się sprzętem i amunicją.

8. Kryteria oceny ćwiczenia praktycznego

W zadaniu praktycznym nauczyciel uwzględnia przede wszystkim:

- bezpieczeństwo miejsca i ratownika;

- prawidłowe rozpoznanie sytuacji;
- wezwanie właściwej pomocy;
- kolejność i poprawność kluczowych czynności;
- skuteczną komunikację z poszkodowanym i zespołem;
- monitorowanie stanu i reagowanie na zmianę sytuacji;
- dbałość o higienę, sprzęt oraz uporządkowanie stanowiska.

Błąd krytyczny: Działanie, które bezpośrednio zagraża ratownikowi lub poszkodowanemu, pominięcie wezwania pomocy w stanie zagrożenia życia albo wykonanie czynności wyraźnie sprzecznej z instrukcją bezpieczeństwa. Błąd krytyczny wymaga przerywania ćwiczenia i ponownego instruktażu.

9. Nieprzygotowanie, poprawa i uzupełnianie braków

- Szczegółowe limity nieprzygotowań i terminy popraw określa statut szkoły lub przedmiotowe zasady oceniania.
- Uczeń ma prawo otrzymać informację zwrotną wskazującą, co wykonał poprawnie, co wymaga poprawy i jak powinien dalej pracować.
- Po usprawiedliwionej nieobecności uczeń ustala z nauczycielem termin wykonania zaległego zadania, szczególnie ćwiczenia praktycznego.
- Poprawa powinna sprawdzać te same umiejętności i mieć porównywalny poziom trudności, choć może przyjąć inną formę.
- Przy dłuższej nieobecności zakres i harmonogram uzupełnienia braków ustala się indywidualnie.

10. Dostosowanie wymagań

Dostosowanie dotyczy warunków i sposobu pracy, a nie rezygnacji z kluczowych celów bezpieczeństwa. W zależności od potrzeb ucznia można zastosować m.in.:

- wydłużony czas, podział zadania na krótsze etapy i instrukcję krok po kroku;
- modelowanie czynności przed samodzielną próbą oraz wielokrotne powtórzenie;
- alternatywną formę odpowiedzi, większą czcionkę, materiały graficzne lub ograniczenie bodźców;
- dobór ról w ćwiczeniu zespołowym adekwatny do możliwości ruchowych i zdrowotnych;
- ocenę znajomości procedury słownie lub na modelu, gdy wykonanie pełnej czynności jest medycznie przeciwwskazane;
- uwzględnienie zaleceń wynikających z opinii, orzeczenia lub dokumentacji medycznej.

11. Warunki uzyskania oceny wyższej niż przewidywana

Uczeń może ubiegać się o ocenę wyższą niż przewidywana zgodnie ze statutem szkoły. Sprawdzenie obejmuje wymagania właściwe dla oczekiwanej oceny i może zawierać część pisemną, ustną oraz praktyczną. W części praktycznej obowiązują wszystkie zasady bezpieczeństwa i kryteria błędów krytycznych.

12. Postanowienia końcowe

- Wymagania przedstawia się uczniom i rodzicom/opiekunom na początku roku szkolnego.
- Nauczyciel może doprecyzować kryteria dla konkretnego zadania, zachowując zgodność z niniejszym dokumentem i statutem szkoły.
- W przypadku zmiany przepisów, podstawy programowej lub wytycznych dotyczących pierwszej pomocy dokument podlega aktualizacji.

Źródła i akty odniesienia

- Podstawa programowa przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa dla liceum ogólnokształcącego i technikum – Zintegrowana Platforma Edukacyjna, dostęp: 1.09.2026, <https://zpe.gov.pl/podstawa-programowa/szkola-ponadpodstawowa/edukacja-dla-bezpieczenstwa>
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia – z późniejszymi zmianami.
- Statut szkoły oraz wewnętrzne zasady oceniania – do uzupełnienia zgodnie z dokumentacją pl